Een gebed bij het vallen van het blad

Lezen: Jesaja 63: 7 - 64: 12

Tekst: Jesaja 64: 6 en 8b

Zingen:

Ps. 74: 15, 16
Ps. 119: 37
Ps. 139: 7, 9
Ps. 25: 3
Ps. 103: 9

Geliefde gemeente, het is voor ons allemaal een bekend beeld: het vallen van het blad in de herfst. We kunnen het in deze tijd van het jaar voor onze ogen zien. Toen u naar de kerk ging, of wanneer u uit uw raam kijkt. De bladeren. Langzaam maar zeker zijn ze van kleur veranderd. Ze zijn uitgedroogd. En daar komt het moment dat ze de boom waaraan ze gegroeid zijn, moeten loslaten. Dat beeld van een vallend blad wordt in Gods Woord, door de profeet Jesaja, gebruikt om iets te zeggen over u en jou en mij. Want we hebben het gelezen in onze tekst van deze morgen: *Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; en wij vallen allen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind*. En dan vers 8b: *wij zijn leem, en Gij zijt onze Pottenbakker, en wij allen zijn het werk Uwer handen*.

En wat dat precies betekent, in welk verband Jesaja die woorden heeft uitgesproken, waarom, met welk doel, met welke boodschap erin? Dat willen we deze morgen met de hulp van de Heere overdenken. We schrijven bij onze tekstwoorden van vanmorgen: een gebed bij het vallen van het blad. Een gebed bij het vallen van het blad. Drie gedachten. Allereerst vinden we in dat gebed geschonken woorden. Dan letten we wat op het brede verband van Jesaja 63 en 64. Wat is dat voor een gebed? Een gebed dat heel bijzonder door de Heere geschonken en gegeven is. In de tweede plaats bevat dat gebed belijdende woorden. Dat is vers 6. Waar de zonde en de vergankelijkheid van ons in het gebed wordt beleden: *Wij allen zijn als een onreine. Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Wij allen vallen af als een blad. En onze misdaden voeren ons henen weg als een wind*. En dan tenslotte pleitende woorden. Dat is vers 8b: *Wij zijn leem, en Gij zijt onze Pottenbakker, en wij allen zijn het werk Uwer handen*. Dus geschonken woorden, belijdende woorden en pleitende woorden. En de Heere geve dat het vanmorgen heel persoonlijk ons gebed mag worden.

1. Geschonken woorden

We hebben, gemeente, deze morgen Jesaja 63 en 64 allebei gelezen. En dat is niet voor niets, want die twee hoofdstukken horen bij elkaar. Ze vormen samen één lang gebed. Dat begint bij het zevende vers van Jesaja 63. Het is een gebed dat een wonderlijke achtergrond heeft. U weet wellicht dat het grote profetenboek van Jesaja verdeeld kan worden in twee gedeelten. Het eerste gedeelte, hoofdstuk 1 tot en met hoofdstuk 39, is het gedeelte waarin Jesaja zich richt tot de mensen van zijn eigen dagen. Tot de koning, tot het volk van zijn tijd. Dat is ook begrijpelijk. Dat deden de profeten in de Bijbelse tijd meestal. Ze richtten zich allereerst op de mensen van hun eigen tijd en heel vaak ook in hun eigen omgeving. Al is het natuurlijk ook zo dat de profetieën een boodschap hebben voor mensen van alle tijden en alle plaatsen. Maar in het tweede gedeelte van Jesaja, dat begint bij hoofdstuk 40 – en u weet wellicht dat wordt het troostboek van Jesaja

genoemd – en begint met die wonderlijke woorden: *Troost, troost Mijn volk, zal uw God zeggen*. Daar moet Jesaja zich gaan richten tot een volk dat nog niet geboren is. Jesaja leefde zo rond 700 voor Christus, onder andere in de tijd van koning Hizkia. Maar in het tweede gedeelte van zijn profetenboek moet hij een boodschap gaan uitspreken voor een volk dat zich in de ballingschap bevindt. En dat zou ten tijde van Jesaja nog zo'n 150 jaar duren, voordat de tijd was aangebroken dat dat gebeurde. Dus Jesaja moet spreken tot een volk van de toekomst. Een volk dat nog geboren moet worden. Een generatie die nog moet komen.

En als we dan vanuit onze schriftlezing van vanmorgen eens even gaan luisteren naar wat Jesaja dan voor die generatie moet gaan bidden. Ja, dan stellen we daarbij ook nog de vraag: onder welke omstandigheden is dat dan? Dat zijn dus niet de omstandigheden van Jesaja's eigen leven, maar dat zijn de omstandigheden van dat volk 150 jaar daarna. Ik zei u al iets, dat is een volk in ballingschap. Maar laat ik daar nog een paar dingen aan mogen toevoegen, die we even terugzoeken vanuit onze schriftlezing. Het eerste wat vanuit de schriftlezing daarvoor komt, dat is dat de stad Jeruzalem en de tempel dan in puin liggen. Kijkt u bijvoorbeeld maar in hoofdstuk 64 vers 10 en vers 11. Daar zegt Jesaja het: *Uw heilige steden zijn een woestijn geworden, Sion is een woestijn geworden, Jeruzalem een verwoesting. En ons heilig en ons heerlijk huis, waarin onze vaders U loofden, is met vuur verbrand*. Dus Jeruzalem is verwoest. De tempel ligt in puin. Dat is het eerste. De dienst van de verzoening ligt in puin. Dat moet u er in gedachten bij schrijven. Want de tempel was de plaats waar de altaren te vinden waren. Dat was de plaats waar het bloed vloeide. Dat was de plaats waar alles heen wees naar de komende Heere Jezus Christus, het Lam van God. En dat lag allemaal in puin.

De tweede moeilijke omstandigheid waar ik even op wil wijzen, dat is dat het volk in een bijzonder geesteloze en ingezonken toestand is, 150 jaar later. Dat ziet u bijvoorbeeld in hoofdstuk 63 vers 17. Waar de profeet het voor dat volk moet vragen: *HEERE, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?* Dus hoe was de situatie? Ja, de mensen dwaalden bij de Heere vandaan. De mensen vreesden de Heere niet. De mensen hadden een verstokt, een verhard hart. En u vindt dat ook nog aangrijpend getekend in hoofdstuk 64 vers 7. Waar Jesaja zegt: *En er is niemand die Uw naam aanroept, die zich opwekt dat hij U aangrijpt*. Er is niemand die bidt, misschien nog wel een uiterlijke, godsdienstige vorm, zoals wij die vorm kunnen hebben. Maar niemand die zijn hart er echt bij krijgt. De kanttekenaren zeggen: in ieder geval zeer weinigen. Er is niemand die zich opwekt, zegt Jesaja, dat hij U aangrijpt. Kort geleden is er door uw eigen predikant nog gepreekt over die andere tekst uit Jesaja: *Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen*. En toen hebben we wel gehoord dat dat een aanduiding, een uitdrukking is voor het ware geloof, dat toevlucht neemt tot Christus in Zijn sterkte en in Zijn verzoenend lijden en sterven. Maar er is niemand, zegt Jesaja hier en klaagt hij hier: er is niemand die zich opwekt dat hij U aangrijpt. Dus er zijn weinig tot geen geloofsoefeningen. Er is zo weinig uitgang tot Christus. Dat is de geesteloze toestand van die tijd.

Dus de tempel in puin, de stad verwoest. Dat was het eerste. Een geesteloze, ingezonken toestand onder het volk. Dat is het tweede. En dan ook nog de ondervinding dat de hemel van koper is. Dat de hemel dicht zit. Dat er geen gebed doorkomt. Dat ziet u vooral in die hele bekende woorden aan het begin van hoofdstuk 64, waar Jesaja zegt: *Och, dat Gij de hemelen scheurde, dat Gij nederkwaamt!* Daar klinkt dus eigenlijk in mee: de hemel zit voor onze waarneming dicht. We kunnen niet doordringen tot de troon der genade. En nu zal het van één kant moeten komen. Heere, van Uw kant. Wilt U de hemelen scheuren en wilt U nederkomen. Dat is ook de achtergrond van die aangrijpende vraag in vers 17 van hoofdstuk 63: *HEERE, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart?* Misschien dat er iemand zegt: dominee, dat begrijp

ik niet. Want is het dan de schuld van de Heere dat Hij harten van mensen verstokt en dat Hij mensen laat dwalen van Zijn wegen? Is het dan niet onze schuld? Als Jesaja dat hier bidt, geleid door de Heilige Geest, dan wil Hij natuurlijk niet zeggen dat onbekeerd zijn, dat een verhard en een verstokt hart hebben, dat dat iets is wat wij aan de Heere moeten toeschrijven. Waar we de Heere de schuld van kunnen geven. Dat ook vandaag de dag, wanneer we misschien zo verstokt zijn in de zonde, zo verhard zijn, dat we het kunnen zeggen: ach, daar moet de Heere aan te pas komen, want daar kan ik zelf toch ook niets aan doen. Als we het zo zouden zeggen in een valse rust, dan is dat buitengewoon goddeloos. Dan geven we de Heere nog de schuld van onze vijandschap en van ons verzet.

Maar wat Jesaja wel wil zeggen met die vraag: *HEERE, waarom verstokt Gij ons hart en waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen?* Dat is, dat hij er diep van overtuigd is: het kan maar op één manier anders worden. En dat is, als God komt, als Hij er Zelf aan te pas komt, als Hij ons hart gaat herscheppen, als Hij ons hart gaat vernieuwen en gaat vermurwen zoals de Dordtse Leerregels het zeggen, als Hij ons hart zacht gaat maken en gaat inwinnen voor Hem en voor Zijn genade, als Hij terugbrengt van dwaalwegen en in Zijn wegen laat wandelen.

Wel, gemeente, daar hebben we zo een klein beetje de omstandigheden van dat volk dat in de tijd van Jesaja nog geboren moest worden en 150 jaar later zou leven, maar voor wie Jesaja al van tevoren dit gebed moest bidden en moest opschrijven in zijn profetenboek, zodat het in die tijd zou worden aangereikt. En daar moeten we nog eens even over nadenken in het licht van onze eerste gedachte. Het gebed waar we deze morgen over nadenken, bevat geschonken woorden. De Heere heeft, Hij Die alles ziet en weet van tevoren, de Heere heeft dat volk 150 jaar van tevoren – ja, natuurlijk van eeuwigheid al – gezien en heeft geweten dat er onder dat volk mensen waren met een verstokt hart. Mensen die de naam van de Heere niet zouden aanroepen, die niet zouden bidden, die hun harten er niet in meekregen. Mensen die het misschien wel vaak gehoord hebben, misschien ook nog wel gehoord hebben van anderen, maar ze kregen hun eigen hart er niet bij. God heeft het gezien. Mensen die er maar niet toe konden komen en die niet wisten hoe het moest om Hem aan te grijpen.

En met het oog op dat volk dat het zo allerminst verdiend had – want wat moet dat toch voor God zijn? Om een volk te zien dat niet bidt, dat de toevlucht tot Hem niet neemt, dat niet in Hem gelooft, dat met een hard en een verstokt hart verder gaat, dat van Zijn wegen afdwaalt. Gaat het misschien het over u? Gaat het over jou? Vanmorgen wordt je beeld getekend. Zit je hier vanmorgen met zo'n verstokt hart? Zit je hier vanmorgen met zo'n biddeloos bestaan? Met zo'n ongelovig hart? Wat moet het voor de Heere zijn als Hij vanuit de hoge hemel neerziet en Hij ziet dat dit het is?

En zie nu eens, geliefde gemeente, dat God, als Hij zo'n volk ziet, Zijn profeet Jesaja bij de hand neemt en een gebed aan hem geeft. Jesaja, schrijf dit gebed eens op. Jesaja, reik dit gebed eens aan, opdat een volk dat nog geboren moet worden, maar wat niet bidden kan en niet geloven kan en alleen maar afdwalen kan en zich verharden kan, opdat dat volk zou leren bidden. Ziet u, gemeente, hoe goed, hoe onbegrijpelijk goed God is, dat Hij dat nou wil doen. Dat wil Hij doen in de tijd van Jesaja. Zou Hij het in onze tijd nu, zou Hij het voor uw, voor jouw harde, ongelovige, biddeloze hart niet willen doen? En als Hij de woorden wil aanreiken – want misschien dat er vanmorgen iemand in de kerk is en die zegt: maar dominee, ik heb aan woorden niet genoeg. Ik begrijp het, je hebt aan woorden ook niet genoeg. Maar als Hij de woorden wil geven, wil aanreiken – en op hoeveel plaatsen in de Bijbel reikt Hij niet allerlei gebeden en woorden aan: Hosea 14, de psalmen, maar ook dit gebed. Als Hij de woorden wil aanreiken, zou Hij dan niet diezelfde God zijn die die zaken ook in het hart kan en wil werken?

Als de Heere, gemeente, een God is Die lust heeft tot waarheid in het binnenste – dat is een uitdrukking die moet even uitgelegd worden. Dat het de Heere erom gaat dat we Hem niet alleen maar met woorden benaderen, dat we niet alleen met woorden naar Hem toegaan, maar dat die zaken die we op onze lippen nemen, echt in ons hart leven. Dat het waarheid is in ons binnenste. Ook ons gebed. Als de Heere nu een God is Die lust heeft tot waarheid in het binnenste en Hij geeft dit gebed, zou Hij dan ook niet door u en jou en mij moeten worden aangelopen als een waterstroom om die waarheid in het binnenste? Heere, deze woorden, zeg dat eens tegen de Heere. Deze woorden beschrijven mijn hart. Zo is het. Maar nu kan ik ze zeggen met mijn mond, met mijn lippen. Maar U hebt toch lust in waarheid tot waarheid in het binnenste. Wilt U geven dat mijn hart erin mag meekomen.

2. Belijdende woorden

In de tweede plaats: belijdende woorden. Ja, want vanuit dat lange gebed dat begint, ik zei het u al, in vers 7 en helemaal doorgaat tot hoofdstuk 64 vers 12. Ja, daar liggen allerlei edelstenen in opgesloten. Allerlei diamanten en kostbare onderdelen zijn daarin te vinden. Dit is een gebed om veel te lezen en veel te overdenken. We kunnen vanmorgen natuurlijk maar een enkel facet belichten. En dan allereerst maar die belijdende woorden in onze tweede gedachte, in vers 6. *Wij allen*... Ik begin in het midden. *Wij allen vallen af als een blad*. Ik heb het u aan het begin van de preek eventjes genoemd. Dat beeld van een vallend herfstblad, dat nog even prachtige kleuren vertoont, maar langzaam maar zeker uitdroogt, de boom loslaat, naar beneden dwarrelt en meegenomen wordt door de wind, en straks verdroogd of nat geregend op de straat ligt en u en ik lopen er overheen en het wordt verpulverd onder onze voeten. Een blad, dat is het leven, zegt Jesaja. Dat is de vergankelijkheid van ons leven. *Wij allen vallen af als een blad*. Hebben we het al geleerd? Onze ouderen, onze jongeren? Oude mensen moeten sterven. Dat wordt keer op keer weer bewaarheid, ook in het midden van de gemeente. En ieder sterven is een ernstige roepstem, want *wij allen vallen af als een blad*. Jonge mensen kunnen ook sterven. Op de middelbare school waar onze Maurits naartoe gaat, is er in de achterliggende paar weken een jongen overleden, zomaar plotseling in de nacht, onverwacht, voor zijn ouders, voor zijn klasgenoten. Ik zeg het hier vanmorgen in de gemeente ook, als jij het nou was geweest, jonge vriend? Dan was je nu al in de eeuwigheid geweest, maar waar was je dan geweest? Had je God kunnen ontmoeten? Oude mensen moeten sterven, maar jonge mensen kunnen ook sterven. *Wij allen vallen af als een blad*. Wat een ernstige, aangrijpende woorden.

En dan zegt Jesaja erbij hoe dat komt. Want dan zegt hij aan het slot van vers 6: *En onze misdaden voeren ons henen weg als een wind*. Daarmee wil Jesaja zeggen dat wij sterfelijk, broos, vergankelijk zijn. Dat het levenseinde kan komen, of dat het er zomaar plotseling en onverwacht kan zijn. Dat heeft alles te maken met – dat heeft zijn oorzaak in – ja, waarin? In onze misdaden. Dat is een van de Bijbelse woorden voor de zonde. Dat is een woord dat laat zien hoe zwaar de Heere de zonde opneemt. Wij denken bij zonden soms: nou, er zijn erge zonden, grote zonden. Die zien we dan vaak ook nog wel bij een ander. En kleine zonden, ja, die hebben we zelf misschien in onze gedachten, in onze woorden, of misschien in iets wat we nagelaten hebben. Maar de Bijbel noemt u en jou en mijn zonden misdaden. Misdadigers zitten er hier, gemeente, mensen die een misdadiger voor God zijn geworden. We leven vanuit onszelf zo over die zonden heen. Het volk voor wie Jesaja dit gebed moest bidden, ook. We beamen het misschien nog eens een keer en we stemmen er mee in. En wat is het dan? Totdat, totdat God in uw leven komt. Totdat God zonden tot schuld maakt. En schuld tot nood maakt. Wat is dat nodig! Dat de Heere ons gaat laten zien: mijn zonden zijn misdaden, zijn overtreding tegen de heilige en de rechtvaardige God. En de

spiegel van dit gebed bij het vallende herfstblad is er ook voor bedoeld dat we daarin zouden gaan zien wie wij zijn. *Onze misdaden voeren ons henen weg als een wind*. Een blad in de wind.

We moeten, gemeente, als we zo de komende dagen, als de Heere het ons geeft, nog eens even buiten door de straten gaan of door het bos gaan, misschien in de herfstvakantie, hier nog eens aan denken. Ieder herfstblad houdt het ons voor: *wij allen vallen af als een blad*. *En onze misdaden voeren ons henen weg als een wind*. En dan de vraag: waar brengt dat ons? Want we zouden natuurlijk ook wat melancholische herfstgedachten kunnen hebben over de vergankelijkheid van de natuur en van het leven. En het daar ook weer bij kunnen houden. Maar waar brengt het ons? Als we nog even terugblikken – we hebben het tweede gedeelte van vers 6 al wat met elkaar overdacht – maar we kijken nog even naar het eerste gedeelte. Ja, dan vindt u daarin nog enkele andere aanduidingen. Want dan zegt Jesaja ook nog: *Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed*. Daar worden eigenlijk – en ik stip dat alleen maar wat aan – maar daar worden eigenlijk nog twee andere beelden kort gebruikt voor ons bestaan.

Het eerste: *wij allen zijn als een onreine*. De kinderen kennen dat woord wel, onrein. Als de meester of de juf op school of op de zondagsschool wel eens verteld heeft over de melaatsen in Israël. Mensen met zo'n ziekte die heel het lichaam kon aantasten, die ook vaak besmettelijk was. En die er soms voor zorgde in zijn allerergste vorm dat iemand de dood letterlijk in zijn lichaam meedroeg. En juist daarom is melaatsheid in de Bijbel een beeld van de zonde in zijn besmettelijke, dodende, verontreinigende kracht. Maar als zo'n melaatse nu in Israël over de straten ging en er kwam in de verte iemand anders aan, dan moest zo'n melaatse uit alle macht roepen. En wat moest hij dan roepen? Dan riep hij: *Onrein, onrein!* En dat woord onrein, dat staat hier letterlijk in vers 6. *Doch wij allen zijn als een onreine*. Jesaja zegt dus: wij zijn geestelijk gesproken melaats, van de hoofdschedel tot de voetzool toe. We zijn door de zonde aangetast. We zijn onrein geworden door de zonde. En zitten er hier mensen die daarmee moeten instemmen: onrein door de zonde? Dat alles wat je aanraakt met je zondige handen, in je gedrag en in je woorden en in je denken, dat je ervan moet zeggen: dat wordt allemaal onrein. *Wij allen zijn als een onreine*.

En onze gerechtigheden. Dat is het laatste van vers 6 wat we overdenken. *Onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed*. Gerechtigheden, wat zijn dat? Dat zijn die dingen die de Heere van ons vraagt en van ons eist. Dat zijn die dingen waarmee een mens probeert om de Heere dan toch te zoeken. Dat was in de tijd van Jesaja ook zeker al datgene wat hoorde bij de verplichtingen van het verbondsvolk. Dat was naar de tempel gaan, toen die er was. Dat was de Heere zoeken in het gebed, het overdenken van Zijn Woord. Dat was al datgene waarmee een mens probeert voor de Heere te bestaan. Dat zijn, gemeente, en dat heb ik vaker tegen u gezegd en ik denk dat u het nog steeds vaak hoort, dat zijn op zichzelf natuurlijk allemaal goede dingen die ook nog eens geboden zijn. Dat zijn dingen die we niet moeten nalaten. Naar de kerk gaan, trouw onder het Woord komen, dat Woord lezen en overdenken, bidden. Dat zijn allemaal middelen der genade. We zondigen tegen onze eigen ziel als we die middelen verwaarlozen. Maar in onze hand worden het zo vaak middelen waarmee we iets denken te kunnen verdienen. Waarmee we iets denken te kunnen kopen. Waarmee we iets denken te kunnen betalen. Als ik nu eens dit en als ik nu eens dat… en als ik nu eens genoeg geweend heb over mijn zonden en genoeg berouw gehad heb en als ik nu eens mijn leven ernstig verbeterd heb en ernstig geworden ben. Begrijp me goed, het kan een hele grote zegen zijn, zeker als je vroeger altijd heel onverschillig hebt geleefd. Het kan een hele grote zegen zijn als de dingen echt gaan veranderen in je leven. Als je ernstiger wordt, als je de Heere gaat zoeken. Maar vanuit de tekst van vanmorgen dan wel de vraag: is het toch niet je betaalmiddel

voor God geworden? Het is toch niet het betaalmiddel waarmee je de eeuwigheid wilt aandoen? Dat als je voor een heilig en een rechtvaardig God staat, dat je dan gaat zeggen: nou, kijk Heere, ik ben wel ernstiger geworden. Nee, dat voelen we allemaal aan, dat kan een mens dan niet zeggen, toch? Ik heb wel wat gebed gekregen. Er zijn wel wat dingen veranderd in mijn leven? Kijk, dat bedoelt Jesaja als hij zegt: *al onze gerechtigheden*. Al datgene waarmee ik dacht voor God te kunnen betalen. Wat zijn ze? Dat moet Jesaja hier in dit gebed belijden. *Een wegwerpelijk kleed*. Het beeld van een doek die gebruikt werd in de maanstonde van een vrouw in de Bijbelse tijd. En wanneer zo'n doek gebruikt was, dan werd zo'n kleed, zo'n doek weggeworpen. En dan keek niemand daar meer naar. *Al onze gerechtigheden zijn een wegwerpelijk kleed*. Dat is dus een diepe belijdenis, gemeente.

Ik vat het samen zo aan het einde van onze tweede gedachte. Belijdenis van onze vergankelijkheid: het blad in de wind. Belijdenis van onze misdaden. Belijdenis van onze onreinheid die eronder ligt. Ons hart is onrein. En een belijdenis van het feit dat onze gerechtigheden nooit voor God kunnen staan. Dat wil de Heere gaan leren door dit gebed. Dat reikt de Heere aan. Dat moeten we ook leren. Om echt terecht te komen bij Hem in Wie er nu alleen maar zaligheid te vinden is. Om echt waarde te gaan zien in die ene Naam die onder de hemel gegeven is, waardoor wij moeten zalig worden.

3. Pleitende woorden

Maar dat is niet het laatste wat we overdenken. Het is niet het enige wat Jesaja bidt. Want we hopen ook te horen over pleitende woorden. Maar we gaan eerst zingen. Psalm 25, derde vers. *Denk aan 't vaderlijk meedogen, Heere, waarop ik biddend pleit; Milde handen, vriendelijke ogen zijn bij U van eeuwigheid*.

Hoe zou het zijn, gemeente, over 150 jaar? We weten niet of de wereld dan bestaat. Laat ik het iets dichterbij halen. U begrijpt wel, omdat Jesaja moest bidden voor een volk 150 jaar verderop. Maar laten we het iets dichterbij halen. Hoe zou het zijn over 50 jaar? Als de wereld nog bestaat, zou er nog een kerk zijn, een Jeruzalemkerk? Zouden onze kinderen of kleinkinderen nog onder het Woord komen, ouderen? Toen Jesaja bij het licht van de profetie iets ging zien van de toekomst, toen heeft hij dus gezien: over 150 jaar is er een volk dat onrein is. Van wie de gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Over 150 jaar, die generatie die nog geboren moet worden, dat zullen mensen zijn die weggevoerd worden als een blad. Door hun misdaden worden ze meegevoerd door de wind. Je zou daar toch moedeloos van kunnen worden. Maar Jesaja heeft, geleid door de Heilige Geest, ook iets anders mogen doen. Hij heeft, en dan moet u even meekijken naar het begin van vers 8, hij heeft mogen pleiten op Gods onveranderlijke verbondstrouw. Want vers 8 begint zo: *Doch nu, HEERE*. Jesaja heeft de omstandigheden, zelfs de omstandigheden van de toekomst, voor de Heere neergeworpen. *Doch nu, HEERE*. En dan staat die naam HEERE er met allemaal hoofdletters. Dat is, u weet het wel, de vertaling van de naam Jehova. De God van het verbond. De God Die trouwe houdt en eeuwig leeft. De God Die aan Mozes verschenen is in die brandende braambos, die wel brandde, maar die niet verteerde. En toen heeft de Heere vanuit die brandende braambos gesproken en het gezegd: *Ik ben de HEERE*. De God van Abraham en de God van Izak en de God van Jakob. Ik ben Die God Die trouwe houdt tot in de eeuwigheid.

En daar, geliefde gemeente, gaat Jesaja nu biddend zijn vinger bijleggen. Bij die naam en bij die trouw van God. Als hij ziet op zijn eigen leven, als hij ziet op zijn eigen generatie en als hij ziet op de toekomstige generatie, is er geen hoop en geen verwachting. Er zijn mensen die zeggen: de jeugd is de toekomst van de kerk. Laat ik zeggen, jonge mensen, dat jullie mij heel dierbaar zijn. En dat ik hoop dat jullie allemaal je leven lang onder het Woord een plaats mogen zoeken. Dat je,

als je hier mag blijven wonen, hier ook blijft. Dat je de Heere boven alles in je leven leert kennen. Maar ik ga even in gedachte naast je zitten of naast je staan. Als we zeggen: de jeugd is de toekomst van de kerk, dan zeggen we het toch nog niet helemaal goed, toch? Want we moeten natuurlijk zeggen: de toekomst van de kerk ligt in de doorboorde Middelaarshanden van Christus. Daar is die veilig. Maar die doorboorde Middelaarshanden van Christus zijn nog uitgebreid, ook vandaag, naar jonge mensen. En dan krijg je, jonge vriend, vriendin, echt toekomst in je leven.

Jesaja heeft dus gepleit op de onveranderlijke verbondstrouw van God. En dan moet u er even op letten wat pleiten is. Want pleiten is niet, zoals het soms ook gebruikt wordt, het rechthebbend spreken tegenover de Heere door mensen die misschien wel nog nooit echt arm geworden zijn voor God. Die al rijk zijn met de belofte voordat ze ooit een keer arm gemaakt zijn. Dat kan ook natuurlijk, maar dat is een levensgevaarlijk iets. Professor Wisse heeft gezegd: eerst terug naar Adam, alvorens we de tent van Abraham ingaan. Eerst terug naar Adam, naar de val in Adam, naar onze schuld, voordat we de tent van Abraham ingaan. Voordat die beloften van God echt waarde voor ons kunnen krijgen. Maar als Jesaja hier pleit op het verbond van de Heere, dan bedoelt hij dus ook niet als hij die naam HEERE gaat spellen, dat hij er recht op heeft, want hij heeft het beleden, toch? In dat voorgaande vers, in het zesde vers. Wat er nou van de kant van het volk te verwachten is. Maar dan gaat zijn vinger omhoog en dan gaat zijn blik omhoog en dan zegt hij het: *HEERE*. Nu is het van onze kant allemaal verzondigd en verbeurd. Het zal ook nooit iets worden, maar zou het nu van Uw kant mogen komen? Wilt U die Getrouwe zijn? Uw naam is HEERE?

En dan nog even dat slot van vers 8: *Wij zijn leem, en Gij zijt onze Pottenbakker, en wij allen zijn het werk Uwer handen*. In gedachten worden we zo aan het einde van de preek nog even meegenomen naar het huis, naar de werkplaats van een pottenbakker. We zijn er wel eens vaker geweest. In de tijd van de Bijbel was dat een heel vertrouwd beeld, wat de kinderen misschien ook wel eens hebben gezien op een markt voor oude ambachten of bij een andere gelegenheid. Zo'n pottenbakker die werkt met de hand en potten of vaten of kruiken vormt. Een pottenbakker in zijn werkplaats. Met die twee schijven die ronddraaien. De bovenste schijf draait heel snel rond vaak. En op die draaiende schijf maakt de pottenbakker van uit leem – en wat is leem? Een soort klei. Zomaar een klomp. Een ongevormde klomp zegt Psalm 139 in de berijming. Maar vanuit dat leem, vanuit die klei, vormt een pottenbakker op een bijna onnavolgbare manier een kruik of een vaas. Heel kunstig. Voordat hij dat doet en soms ook tussendoor, bewerkt zo'n pottenbakker de klei of het leem. Hij kneedt dat. Hij zuivert dat. Hij slaat het soms ook.

En nu zegt Jesaja als een pleitgrond: *wij zijn leem, en Gij zijt onze Pottenbakker*. Wat wil Jesaja daar nou mee zeggen? Wat ligt daar ook voor boodschap in voor u en mij? Wel, nog een paar dingen aan het einde van de preek. Het eerste. Jesaja zegt daarmee: Heere, U bent toch de Schepper? U bent toch Degene Die ons geformeerd en geschapen hebt? Op een van de eerste bladzijden in de Bijbel staat, Genesis 2 vers 7: *En de HEERE God formeerde den mens vanuit het stof der aarde*. Daar staat in het Hebreeuws voor formeren een woord dat betekent: vormen als een pottenbakker. Dus als Jesaja zegt: *wij zijn leem, en Gij zijt onze Pottenbakker* – dan is het eerste wat hij daarmee zeggen wil: Heere, U bent toch Degene Die ons geformeerd en geschapen hebt? Adam, helemaal aan het begin, maar ook u en jou en mijn leven, dat komt voort vanuit de hand van de grote Pottenbakker. Wij zijn geschapen door Hem. We komen voort uit Zijn scheppende handen. Daarom is een mens niet toevallig in deze wereld. Daarom is een mens niet zonder doel in deze wereld. Daarom mag je met alles wat moeilijk is in je leven – misschien ook wel in de wijze waarop je het leven hebt ontvangen en geschapen bent – terugkeren in het gebed tot de Schepper.

Maar wat Jesaja hier vooral bedoelt is: Heere, U hebt ons geschapen en gemaakt. Het grote doel van Uw schepping is toch de eer van Uw Naam. Zou U Uw eer ook willen verheerlijken in mijn leven? Zou ik door genade, zouden wij, zou die toekomstige generatie 150 jaar later, zou die door Uw hand geschapen ook tot Uw eer mogen leven? Wanneer leeft een mens echt tot de eer van God? Dat kunnen we niet meer door de zonde. Maar wanneer leeft een mens echt tot de eer van God? Ja, als de Heere niet alleen scheppend werkt – maar dat is nog een tweede facet van die uitdrukking leem en pottenbakker – als de Heere ook herscheppend werkt in ons leven. Dat hebben we nodig. Dus dat klinkt ook door in dit gebed: *Wij zijn het leem, Gij zijt de Pottenbakker*. Heere, wilt U als die grote Pottenbakker herscheppend werken in ons leven? Vernieuwend. Wilt U ons, wilt U mij een nieuw hart geven? Wilt U mij bekering geven? Wilt U mij vormen naar Uw wil? *Wij zijn het leem, diep afhankelijk van U, Gij zijt onze Pottenbakker*. Dat is niet alleen het gebed wat nodig is voor iemand die nog onbekeerd is. Ook natuurlijk. En daar ligt trouwens ook een krachtige aansporing in om het bij de Heere te zoeken. Want de Heere kan echt uit een ongevormde klomp, als ik het zo zeggen mag, uit een door de zonde mislukt leven. En u begrijpt wel hoe ik dat bedoel, maar door de zonde is ons leven geestelijk gesproken voor God mislukt, ook al kun je best wel van betekenis zijn voor andere mensen misschien. Ook al heeft ieder mens waarde vanuit de schepping. Maar de Heere kan vanuit een door de zonde mislukt leven, als Hij dat leven in Zijn herscheppende handen neemt, door wedergeboorte, echt een vaas, een kruik, een vat maken tot Zijn eer.

En als je hier vanmorgen zit en je zegt: Heere, hoe moet het toch? Ik weet het niet. Het is in mijn leven zo verzondigd. Het is door de zonde zo, misschien moet je gezien op je eigen hart wel zeggen: het is zo onwerkbaar. En van mijn kant ook zo onherstelbaar. En als de Heere je nu een klein beetje overtuiging gaat geven van die dingen en het wordt echt een zaak van het hart en Hij geeft er een druppel van Zijn liefde bij, dan krijg je daar zo'n verdriet van. Want hoe moet het nou tegenover een God Die zo goed geweest is? Het is schuld, dat mislukken van je leven. Nu wijst God Zelf door de profeet Jesaja op Zijn eigen Pottenbakkershanden. Als Hij dat hart van u, dat onbekeerlijke, dat verstokte, dat biddeloze, dat ongelovige hart, nu in Zijn doorboorde Middelaarshand neemt, als Hij het gaat herscheppen, gaat reinigen, als Hij, net zoals de pottenbakker dat doet, er misschien Zijn slagen wel op geeft, maar het is om er een kruik, een vat uit te maken tot Zijn eer, dan komt het toch goed met u. En als je dan een plaats krijgt met je leven op die Pottenbakkersschijven van Hem, dan weet Hij wat Hij doet. En dan zal Hij Zijn werk nooit laten varen.

Dan zijn er in het leven van iemand die genade kent wel tijden dat zo iemand het nog weer moet vragen, ook als je een nieuw hart hebt gekregen. Maar dan hoor ik David in Psalm 51 vragen: *Schep in mij een rein hart, o God, en vernieuw in mijn binnenste een vasten geest*. Weet u wat het wonder is, gemeente? Dat de Heere, dat werk, dat Hij begonnen is – en daar pleit je dan ook nog op, helemaal aan het einde van vers 8: *wij allen zijn het werk Uwer handen* – dat de Heere dat werk nu ook niet laten varen. Soms draaien Zijn schijven snel, soms langzaam, maar Hij, die grote Hemelse Pottenbakker weet wat Hij doet. Hij weet wat van Zijn maaksels zij te wachten, maar Hij weet ook wat Hij doet.

En als u, ik heb het wel eens vaker gezegd, als u naar de handen van die grote Pottenbakker kijkt en u kijkt door het leem heen dat aan Zijn handen zit, dan ziet u daar doorboorde Middelaarshanden. Zo heeft Hij het verdiend dat levens vernieuwd kunnen worden. Zo heeft Hij het verdiend dat harten en levens gevormd kunnen worden. Zo heeft Hij het verdiend dat mensen kunnen buigen. Want dat is nog een derde facet wat aan dat beeld van de pottenbakker zit. Dat mensen kunnen gaan buigen als de Heere soms zulke onbegrepen en moeilijke wegen gaat, waarop je de Heere niet kan narekenen. En je het je afvraagt: Heere, hoe kan het dat deze weg

gegaan moet worden? Wat kan het dan stormen in het hart. Wat kunnen er dan vragen zijn. Misschien dat u het ook weleens hebt mogen meemaken. En dat zou genade zijn, dat je mocht ondervinden hoe de Heere je onder Hem bracht. Dat de Heere je bracht tot de belijdenis. Niet een lijdelijke belijdenis, maar wel een buigende belijdenis: *Heere, wij zijn het leem. Gij zijt de Pottenbakker.* En zou het leem tot de Pottenbakker zeggen: *Wat maakt gij?* Opdat je buigen mocht en onderwerping kreeg, en de onderwerping die geeft rust. Maar boven alles, gemeente, dat je mocht zien, en dat geve de Heere ons allemaal, op de handen van die Pottenbakker: milde handen, vriendelijke ogen. Hij, Die mensen door genade herschept en vormt. Hij blijft ze vormen. Totdat Hij ze uiteindelijk van de Pottenbakkerschijven afneemt. Dan zijn ze klaar voor Hem. En dan brengt Hij ze voor eeuwig boven. Daar waar ze het hardst zullen zingen over de wegen die ze hier op aarde het minst hebben begrepen: *Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.*

Amen.